

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרָשַׁת וַיִּעָנֶה

בס"ד, א"י, חס"ו

כָּךְ שָׁלַח לוֹ יַעֲקֹב תְּשׁוּבָה עַל יְדֵי שְׁשָׁם קוֹדֶם 'עֲזִים מְאֵתִים' וְאַחַר כֵּן 'רְחֵלִים מְאֵתִים', וְאִם תִּתְּמָה מְדוּעַ הָעֲזִים בְּרֵאשִׁי? אֲלָא כִּפִּי תִרְוֹץ הַגְּמָרָא כְּבָרִיאָתוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁהַיּוֹם אֲצֵל יִשְׂרָאֵל הוֹלֵךְ אַחֲרֵי הַלֵּילָה וּכְתִירוֹץ ה'פְּרִשֶׁת דְּרָכִים, וְעַל יְדֵי כֵּן יִכּוֹל הִיא לְקַיֵּם תְּרִי"ג מְצוּוֹת בְּשִׁלְמוֹת. (מִדְרַשׁ אַהֲרֹן)

'רְצוֹנִי לומר פְּסוּק וְשֶׁהָרַב יֹאמֶר עָלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה' עֲזִים מְאֵתִים וְתִישִׁים עֲשָׂרִים רְחֵלִים מְאֵתִים וְאֵילִים עֲשָׂרִים (לב, טו).

הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁלוֹם מְקַאמִינְקָא זִיע"א יֹשֵׁב בְּסַעוּדָה וְהִסְבִּי בַּה פְּמָה לומְדִים, פֶּתַח אֶחָד מֵהֶם וְאָמַר: רְצוֹנִי לומר פְּסוּק וְשֶׁהָרַב יֹאמֶר עָלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה, אוֹלָם שְׁלֹא יִהְיֶה זֶה עַל פִּי קְבֻלָּה אוֹ רְמִז.

מִנִּין לְרַשִׁי לְפָרֵשׁ שִׁ'אִישׁ' הַנֶּאֱמָר כִּאֵן זֶה שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂוֹ
וַיֹּאבֵק אִישׁ עֵמֹו (לב כה) וּפְרָשׁוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל זֶה שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂוֹ. (רש"י)

נְאוֹת הָרַב הַקְּדוֹשׁ לְבַקְשָׁה וּשְׁאָלוֹ עַל אֵיזָה פְּסוּקָה יִרְצֶה. קָרָא אוֹתוֹ אָדָם אֶת הַפְּסוּקָה: 'עֲזִים מְאֵתִים וְתִישִׁים עֲשָׂרִים רְחֵלִים מְאֵתִים וְאֵילִים עֲשָׂרִים'. שָׁמְעוּ זֵאת הַלומְדִים כֵּן תִּמְהוּ אֵלּוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה עַל פִּי פֶּשֶׁט יוֹכֵל הָרַב לומר מִפְּסוּקָה זֶה? מִיֵּד הַחַל רַבִּי שְׁלוֹם מְקַאמִינְקָא לומר: הִנֵּה שְׁאָלוֹ כְּבָר הַקְּדוֹמוֹנִים, יְדוּעַ שֶׁהָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים קִיְּמוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְהִנֵּה עַל אֵף שֶׁהַחֲמִירוֹ עַל עֲצָמָם, אוֹלָם עַל שְׁמִירַת הַשְּׁבֵת נֶאֱמָר הַלּוֹא שְׁבֹן נַח שְׁשֻׁבַת חֵיב מִיָּתֶּהָ? וּמִתְרַץ ה'פְּרִשֶׁת דְּרָכִים' שֶׁלְפִי דִּינֵי בְּנֵי נַח הַלֵּילָה אַחַר הַלֵּילָה, וְלָכֵן עַל פִּי דִּינֵי בְּנֵי נַח לֹא נַחֲשָׁב הִיא שְׁשֻׁמְרוֹ שְׁבֵת, כִּיּוֹן שְׁבִמּוֹצָאֵי שְׁבֵת בּוֹ בְּזִמְן שֶׁעַל פִּי בְּנֵי נַח צָרִיף לְהַחֲשֵׁב עֲדִין לְיוֹם הַשְּׁבֵת עֵשׂוֹ הֵם מְלֹאכָה.

מְסַפֵּר שֶׁהָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יַחֲזַקָּאל מְקוֹזְמִיר זִיע"א קָרָא לְאִישׁ מִמְּקוֹרְבָיו קוֹדֶם חַג הַפֶּסַח לְצֵאת בְּשִׁלְחוֹת לְאֶסְף מְעוֹת עֲבוּר דְּבַר מְצוּהָ. בָּא אוֹתוֹ שְׁלִיחַ לְאָדָם שֶׁהָיָה מִפְּרָסָם כְּגִבִיר לְהַתְרִימוֹ לְעַנְיָן הַחֲשׁוּב, וּפְגָשׁוֹ בְּעַת אֶפֶיֶת מְצוּת. מִכִּיּוֹן וְהִיא עֲסוּקָה בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה בְּמִלְאכַת הָאֶפֶיֶה לֹא הִתְפַּנֶּה וְלֹא הִתִּיחַס לְשִׁלְחַת בְּדַבַּר הַצְּדָקָה.

וְהִנֵּה בְּגִמְרָא (שְׁבֵת עוֹז) נִשְׁאָלוּ מַה טַעַם שֶׁהָעֲזִים הוֹלְכִים בְּרֵאשִׁי וְאַחֲרֵיהֶם הָרְחֵלִים, וּבְאֵרוֹ שֶׁהוּא כְּבָרִיאָתוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁקוֹדֶם חֲשִׁכָה וְאַחֲרָיָה זֶה אוֹרָה, הִינּוּ שֶׁהָעֲזִים שֶׁהֵם בְּרָבָם שְׁחוּרִים דּוֹמִים לְלֵילָה, וְהָרְחֵלִים שְׂרָבָם לְבָנִים דּוֹמִים לְיוֹם שְׁבֵת אַחַר הַלֵּילָה.

כְּשֶׁחֲזַר הַמְּקַרְבֵּי לְרַבִּי עִם מְעוֹת הַצְּדָקָה שֶׁגָּבַה שְׁאָלוּ הַרַבִּי הָאֵם הִיא גַּם אֲצֵל אוֹתוֹ גְּבִיר, הִשְׁבִּיבוּ הַמְּקַרְבֵּי שְׁאֲכֹן הַגִּיעַ אֵלָיו אוֹלָם לֹא הִשְׁיִגוּ בְּזִמְן טוֹב, אַחַר שֶׁהָיָה טְרוּד בְּאֶפֶיֶת הַמְצוּת, וְלֹא אֶסְתֵּייעַ מִלְתָּא שֶׁיִּקְבַּל מִמֶּנּוּ נְדָבָה.

וְעַתָּה יוֹבֵן הַפְּסוּקָה הַפְּלֵא וְפְלֵא, יַעֲקֹב שָׁלַח לְעֵשׂוֹ לומר לוֹ 'עִם לָבֵן גְּרַתִּי וְתִרִי"ג מְצוּוֹת שְׁמֵרַתִּי, וְיוֹכֵל עֵשׂוֹ לְשֹׂאוֹל אֵיךְ יִתְכּוֹן שֶׁקִּיְמַת אֶת כָּל הַתְּרִי"ג מְצוּוֹת, וְהָרִי בֶן נַח שְׁשֻׁבַת חֵיב מִיָּתֶּהָ. וְעַל

בְּהַגִּיעַ חַג הַשְּׁבִיעוֹת, כְּאֲשֶׁר בָּא אוֹתוֹ הַנְּגִיד לְרַבִּי, פָּנָה וְאָמַר לוֹ הַרַבִּי: אֲצֵל יַעֲקֹב אֲבִינוּ כְּתוּב 'וַיֹּאבֵק אִישׁ עֵמֹו' וּפְרָשׁ רַשִׁי זֶה שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְאֵלּוֹ אֲצֵל יוֹסֵף הַצְּדִיק כְּתוּב 'וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ וְהִנֵּה תוֹעָה בְּשׂוּדָה' וְשָׁם אוֹמֵר רַשִׁי, 'אִישׁ' זֶה הַמְּלֹאךְ גְּבִרִיאֵל. מִנִּין לְרַשִׁי לְפָרֵשׁ שִׁ'אִישׁ' הַנֶּאֱמָר כִּאֵן זֶה שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂוֹ וְ'אִישׁ' הַנֶּאֱמָר שָׁם זֶה הַמְּלֹאךְ גְּבִרִיאֵל?

רַק הָעַנְיָן הוּא, שֶׁיַּעֲקֹב טָרַח קָשָׁה לְהַעֲבִיר

למחרת הגיע זמנו של הַבן להגיע למקום הצבא, וכשעלה למקום מושב הממנה החל לבכות. שאלו הממנה לפשר בכיו, ענה לו הַבן אודות מצבם של הוריו האמללים. תפס בו הממנה ודחפו מהדוכן באמרו: 'מה יש לעשות עם היהודים שאינם יכולים למלא את עבודת המלך', ושחררו לביתו.

או אז הובנו למפרע דברי הרבי שחזר שוב ושוב על המלים "אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה"

אין נשיכה מכאיבה יותר מלקבל נשיקה מעשו
ויפל על צוארו וישקהו (לג ד) בקש עשיו לנשכו ונעשה צוארו של יעקב קשה כשיש. (מדרש)

שאל הרב הקדוש השפת אמת זיע"א, מנין שבקש עשיו לנשכו, הלא אין זה מרמז במלת הפסוק, דהלא מפרש כתוב 'וישקהו'?

אלא שאין נשיכה מכאיבה יותר ליעקב מזה שמקבל נשיקה מעשו, כנאמר 'ונעתרות נשיקות שונא'.

דרשת הבר מצוה של לוי
ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו... ויהרגו כל זכר (לד, כה).

אמר הרב הקדוש החדושי הרי"ם זיע"א, שמעון ולוי ראו היתר להרג את אנשי שכם כי הסיקו ששכם נח ששבת חייב מיתה, הוא הדין בבן נח שמל שיתחייב מיתה, משום ששכם ששבת 'אות היא ביני וביניכם' ואין לגויים כל אפשרות של שיכות אליה, הוא הדין במילה שגם נקראת 'אות' כמו שכתוב 'והיה לאות ברית ביני וביניכם'.

הוסיף הרבי ואמר: 'לוי' נעשה אז הרי 'בר מצוה' (ב"ר פ"י) ודין זה חדש לדרשת בר המצוה שלו. (ליקוטי הרי"ם)

את כל אשר לו לצד ב' של הנהר ושכח פנים קטנים, וכאשר בקש מהאיש לעזר לו השיב שהגיע זמנו לומר שירה ואין לו זמן לסייע לו אחר שטרוד הוא כבר במצוה אחרת. מכאן הבין רש"י שהיה זה שרו של עשיו, כי כשצריכים לעשות טובה ליהודי אין שום תרוץ שצריכים להתפלל. אולם אצל יוסף הצדיק כתוב 'והנה תעה בשדה' ו'האיש' רחם עליו ושאלו "מה תבקש" על מנת לעזר לו, מכאן מוכח שהיה זה המלאך גבריאל. (חמדה גנוזה)

אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה
וירץ עשו לקראתו... וישקהו (לג, ד).

אמר רשב"י הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו. (רש"י)

אל הרב הקדוש הדברי חיים מצאנז זיע"א הגיעה אשה זקנה בבכי בליל הושענה רבה שהיא ובעלה זקנים וחלשים, בן יחיד להם, והוא עוזר להם בכל אשר יצטרכו ועובד לפרנסתם, ועתה הגיע שעתו להתיצב בצבא, מי יהיה מעתה לצדם?

אמר לה הרבי, 'בזמן גדול כמו עתה אין זמן לחשב בענינים פרטיים, כי אם לבקש על הכללי'. וחזר וכפל את דבריו.

לא הרפתה האשה ואמרה שתשאר עד שהרבי יברכה, עמד שם הרב הקדוש מקשאנוב זיע"א בנו של הרבי והוא ברכה כדי שתנוח דעתה.

בגמר הסעודה פנה הדברי חיים לחדרו ובהגיעו לפתח נשאר לעמוד על יד המזוזה, ואמר: "הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה" וחזר שוב ושוב על מאמר זה.

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אֵלֶּנּוֹת - נושא פרסים
אילו שמונה מלים רצופות בפרשה זאת
מסתימות באותיות יו"ד מ"ם?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת וילך:

ש. מי הם שלושת האנשים שמוזכרים יחד בפסוק אחד בפרשה זו - בשני מקומות שונים?
 ת. אברהם, יצחק ויעקב מוזכרים יחד בדברים כט, יב ובדברים ל, כ.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת וילך:
 ה' שמואל אנשין מביתר עילית.

שו"ת קור